

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/34/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2316203014
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2316203014.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudkýň: JUDr. Iveta Jankovičová a JUDr. Daša Kontríková, v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a. s., IČO: 31 575 951, so sídlom Hodžova 11, Žilina, proti žalovanému: L. F., nar. XX.X.XXXX, bytom U., o zaplatenie 3.911,50 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Galanta č. k. 10C/66/2016-79 zo dňa 5. októbra 2017, v časti, v ktorej súd žalobu zamietol (výrok II.), takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutej zamietajúcej časti
p o t v r d z u j e .

II. Žalovanému sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 3.911,50 eur, úrok vo výške 257 eur, úrok z omeškania vo výške 4,26 eur, s 8 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 3.911,50 eur a zo sumy 257 eur od 15.8.2013 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom II. vo zvyšku žalobu zamietol a výrokom III. žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Rozsudok súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou § 497 Obchodného zákonníka (ďalej len ObZ), § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 9, § 565, § 369 ods. 3, § 517 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ). Vecne argumentoval tým, že pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom, ktorým je najčastejšie predávajúci, za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Občiansky zákonník podrobnejšie špecifikuje všeobecné pravidlá pre dojednanie podmienok v spotrebiteľských zmlúv a výslovne ustanovuje, že takéto ustanovenia v zmluvách, ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa sú neprijateľné a preto neplatné. Vychádza sa z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého sa očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a v súlade s poctivým prístupom k podnikaniu. Predpokladá sa, že dodávateľ má vedomosti a skúsenosti a oproti spotrebiteľovi vystupuje ako zvýhodnený účastník zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou. Pokiaľ dodávateľ požaduje od spotrebiteľa sankciu za porušenie jeho zmluvných povinností a táto je v nepomere k jeho plneniu, je neplatná.

3. Predmetnú zmluvu teda súd považoval za spotrebiteľskú zmluvu, na ktorú je potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka.

4. Po preskúmaní úverovej zmluvy z pohľadu či obsahuje náležitosti uvedené v § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch účinného k 4.1.2013, súd zistil, že táto zmluva obsahuje všetky náležitosti vyžadované zákonom, súd nezistil žiadne neprijateľné podmienky v neprospech spotrebiteľa, preto žalobe vyhovel. Pokiaľ ide o nárok na úroky z omeškania vo výške 8 % /výška dohodnutá v zmluve/ z nesplatenj istiny, súd ich žalobcovi priznal odo dňa 15.8.2013, t.j. odo dňa nasledujúceho po splatnosti celého dlhu naraz.

5. Vo zvyšnej časti súd zamietol návrh, a to v časti zaplata zmluvných úrokov vo výške 17,90 % ročne zo sumy 3.911,50 eur od 15.8.2013 zaplata, uplatňovaných po predčasnej splatnosti úveru s poukazom na uznesenie Ústavného súdu č. IV. ÚS 476/2012 (podľa ustálenej súdnej praxe (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/143/1998) vyplýva, že dohodnuté úroky (zmluvné úroky) z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania. Takýto záver Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je logický, pretože v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi).

6. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, kde žalobca ako vo veci úspešný účastník má právo na náhradu trov konania v pomere úspechu 100 % voči žalovanému.

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca v časti, v ktorej súd žalobu zamietol a nepriznal žalobcovi nárok na zmluvný úrok po zosplatení. Žalobca má za to, že nárok na zaplata úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatení.

8. Podľa komentára IURA EDITION:

„Z podstaty úroku ako ceny za používanie peňažných prostriedkov možno vyvodit', že povinnosť dlžníka platiť úrok trvá až do doby vrátenia úveru. V tom zmysle upravuje trvanie povinnosti platiť úrok aj § 503 ods. 3. Vzhľadom na dispozitívnosť ustanovenia, strany si môžu vznik a zánik povinnosti platiť úroky, t.j. dobu, počas ktorej má dlžník platiť úroky, v zmluve o úvere dojednať odchylné.“

„Pri úverovej zmluve ide nepochybne o plnenie peňažného záväzku a hneď v dvoch rovinách: vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky (úver) v dohodnutej lehote, ako aj zaplata požadované úroky. Ak dlžník v oboch prípadoch nesplní svoju povinnosť včas, dostane sa do omeškania. Vzhľadom na to, že ide o dva rozdielne inštitúty, ktoré sa odlišujú tak svojou podstatou, ako aj funkciami, všeobecne treba vychádzať z toho, že pri omeškaní s vrátením peňažných prostriedkov má veriteľ nárok jednak na úrok z úveru a jednak na úrok z omeškania (§ 369 ods. 1). Úprava úroku z omeškania, ako aj úroku z úveru je podporná (má dispozitívny charakter), a preto je, samozrejme, rozhodujúce, ako sa strany dohodli v zmluve. Svojou dohodou môžu rôzne kombinovať uplatnenie oboch inštitútov v konkrétnom prípade.“

9. Z ustanovenia § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka vyplýva, že povinnosť platenia úrokov sa spája s obdobím skutočnej držby požičaných peňažných prostriedkov. Uvedené potvrdzuje aj ustanovenie § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZSÚ“), v zmysle ktorého, ak spotrebiteľ splatí spotrebiteľský úver úplne alebo čiastočne pred dohodnutou lehotou splatnosti, je povinný uhradiť úrok a náklady vzniknuté len za časové obdobie od poskytnutia spotrebiteľského úveru do jeho splatenia.

10. Z vyššie uvedeného jednoznačne vyplýva, že tvrdenie, že po zosplatení úveru veriteľovi už neprislúcha nárok na odplatu za poskytnuté peňažné prostriedky, nemá oporu v právnych predpisoch. Obchodný zákonník priznáva veriteľovi právo na dohodnutý úrok od poskytnutia peňažných prostriedkov, pričom stanovuje len moment vzniku tohto nároku, moment jeho zániku nestanovuje. Ak by bolo úmyslom zákonodarcu dobu nároku veriteľa na dohodnutý úrok ohraničiť, nepochybne by tak učinil. V uvedenom žalobca odkazuje aj na aktuálnu rozhodovaciu prax, konkrétne na rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 11Co/12/2017-90 zo dňa 31.1.2017.

11. Vychádzajúc z ustanovenia § 497 ObZ, obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť len poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj úroky, ktoré nemožno stotožňovať s úrokmi z omeškania. Úroky sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov, predstavujú cenu úveru, dlžník ich je povinný platiť od okamihu ich reálneho poskytnutia až do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškaní. Úrok

z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka, ktoré je skutočnosťou, ktorá zakladá vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, samotný vznik nároku na úrok z úveru neovplyvňuje.

12. Pokiaľ ide o aplikáciu § 506 Obchodného zákonníka, toto ustanovenie upravuje špecifický prípad odstúpenia od zmluvy veriteľom pri omeškaní dlžníka, ktoré môže veriteľ využiť, ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace. Toto odstúpenie nespôsobuje zánik záväzku ex tunc. Ako to vyplýva priamo z dikcie ustanovenia, naďalej trvá právo veriteľa, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi, táto povinnosť odstúpením od zmluvy nezaniká. Ide o právny inštitút určený na ochranu veriteľa, a jeho využitím sa veriteľ nemôže dostať do horšieho právneho postavenia, v akom bol pred odstúpením od zmluvy, situácia totiž nastala pre neplnenie si povinností dlžníka. Základnou zásadou spotrebiteľského práva je ochrana pred neprijateľnými podmienkami, to však neznamená vylúčenie aplikácie ustanovení na ochranu veriteľa pri neplnení si povinností dlžníka. Teda, odstúpením od zmluvy v zmysle § 506 Obchodného zákonníka zmluva od počiatku nezanikla a naďalej trvá právo veriteľa, a tomu zodpovedajúca povinnosť dlžníka, vrátiť dlžnú sumu spolu s úrokmi z úveru. Tým nie je dotknutý nárok veriteľa na zákonný úrok z omeškania.

13. K vzťahu zmluvných úrokov a úrokov z omeškania a priamo aj k ich uplatniteľnosti veriteľom popri sebe po predčasnom zosplatnení dlhu sa jasne vyjadril vo svojej rozhodovacej činnosti aj Najvyšší súd Českej republiky (voľný preklad z českého jazyka - originálne znenie v prílohe podania) v rozhodnutí č. k. 33 Cdo212/2014 zo dňa 21.08.2014.

14. Návrh zákona (neskôr prijatý pod č. 106/2014 Z. z.) z roku 2013, ktorým sa mal meniť a dopĺňať zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, obsahoval pod č. 1. ustanovenie, ktorým sa navrhovalo nasledujúce doplnenie Občianskeho zákonníka:

V § 53 ods. 9 sa na konci pripája táto veta: „Úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565.“

15. Takto navrhované znenie bolo bližšie vysvetlené v dôvodovej správe:

„V súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok sa zavádza nové pravidlo, podľa ktorého úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na nejednoznačnosť výkladu a neprimerané postupy niektorých veriteľov sa jednoznačne zakotvuje, že tzv. odplatné úroky budú veriteľovi patriť výhradne len do okamihu uplatnenia práva na jednorazové zosplatnenie úveru alebo pôžičky poskytnutej spotrebiteľovi v súlade s § 53 ods. 9 OZ. Z uvedeného plynie, že veriteľ si nebude môcť po jednorazovom zosplatnení uplatniť úroky za čas, ktorý by mala úverová zmluva ešte trvať bez výhody postupného splácania dlhu spotrebiteľom v splátkach. V týchto prípadoch bude mať po jednorazovom zosplatnení veriteľ nárok len na úroky z omeškania, ktorými sa bude úročiť celá výška dlhu spotrebiteľa, ktorá sa ustálila v dôsledku uplatnenia práva na jednorazové zosplatnenie úveru.“

16. Rozhodujúcou skutočnosťou je, že táto navrhovaná zmena nebola nikdy legislatívne prijatá a zákon č. 106/2014 Z. z. ani žiadna iná zákonná novelizácia takéto ani obdobné ustanovenie, odopierajúce veriteľovi nárok na zmluvné úroky po zosplatnení dlhu, neobsahuje. Má zato, že rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 4 Obo 143/98, na ktoré súd poukazuje, sa netýka samotného uplatňovania nároku na dohodnutý úrok z poskytnutých peňažných prostriedkov po zosplatnení úveru. V danej veci totiž Najvyšší súd riešil, okrem iných, prioritne otázku nároku na úroky z omeškania v prípade omeškania s platením úrokov za poskytnutie peňažných prostriedkov a nároku na úroky z omeškania v prípade omeškania s platením úrokov z omeškania. Zároveň upozorňuje na skutočnosť, že predmetné rozhodnutie nie je rozhodnutím vo veci samej, a samotné konštatovanie Najvyššieho súdu SR, aké skutočnosti má prvostupňový súd skúmať, nemožno považovať za záväzný právny názor Najvyššieho súdu SR. Konštatovanie súdu v znení „...dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania.“ je vytrhnuté z kontextu a nie je možné ho paušálne uplatňovať vo všetkých konaniach, v ktorých si veritelia uplatňujú svoje nároky z poskytnutých peňažných prostriedkov. Tým skôr, že táto časť odôvodnenia nie je súčasťou právnej vety a teda nemá charakter záväzného právneho názoru.

17. Súd uvádza uznesenie Ústavného súdu SR IV. ÚS 476/2012 s tým, že má ísť o rozhodnutie potvrdzujúce právny názor súdu na úroky po zosplatnení.

18. Zo znenia petitu ako aj z povahy preskúmvavej právomoci Ústavného súdu SR, je zrejmé, že Ústavný súd sa v danom prípade nielenže nevyjadril k meritu tohto odvolania, t.j. úrokom po zosplatnení, ale tak ani nemohol učiniť. Toto potvrdzuje aj vyjadrenie samotného Ústavného súdu v odôvodnení svojho rozhodnutia. Ústavný súd SR sa v danej veci zoberal sťažnosťou na porušenie základného práva, najmä práva na súdnu ochranu a odmietnutím uvedenej sťažnosti s konštatovaním že v konaniach predchádzajúcich danej ústavnej sťažnosti všeobecné súdy neporušili základné právo sťažovateľky, v žiadnom prípade nevyjadril právny názor, ktorý by akýmkoľvek spôsobom podporoval stanovisko súdu ohľadne úrokov po zosplatnení. Na uvedenom nič nemení ani fakt, že predmetom citovanej ústavnej sťažnosti predchádzajúcich konaní bolo zhodou okolností aj rozhodovanie o nároku na zmluvný úrok po zosplatnení.

19. Na základe všetkých uvedených skutočností teda má zato, že úrok z poskytnutého úveru je odplatom za poskytnuté peňažné prostriedky a nárok na túto odplatu trvá od ich poskytnutia, až do ich vrátenia. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti má žalobca za to, že jeho odvolanie je dôvodné, keďže je daný odvolací dôvod v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku - rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

20. Žalobca navrhuje, aby odvolací súd v zmysle § 388 Civilného sporového poriadku rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmenil tak, že návrhu žalobcu vyhovie aj v rozsahu zamietnutej časti úroku 17,90 % ročne z nezaplatennej istiny vo výške 3.911,50 eur od 15.8.2013 do zaplatenia žalovaného zaviazá uhradiť dlh v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň žalobcovi priznal náhradu trov konania aj náhradu trov odvolacieho konania vo výške zaplatených súdnych poplatkov.

21. Žalovaný odvolanie nepodal, k doručenému odvolaniu žalobcu sa písomne nevyjadril.

22. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou stranou sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolaniu nie je možné priznať úspech, keďže rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne.

23. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným rozsahom a dôvodmi odvolania žalobcu bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vo veci správne, ak žalobu v časti o zaplatenie úroku vo výške 17,9 % ročne zo sumy 3.911,50 eura od 15.08.2013 do zaplatenia zamietol, a to s poukazom na odvolacie argumenty uplatnené odvolateľom.

24. Súd prvej inštancie správne kvalifikoval právny vzťah založený úverovou zmluvou uzavretou medzi stranami sporu 04.01.2013 ako spotrebiteľský, keďže zmluva spĺňala definičné znaky takejto zmluvy. Žalovaný uzatváral zmluvu ako fyzická osoba, ktorý pri uzatváraní zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Žalobca vystupoval v postavení dodávateľa, teda osoby, ktorá pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej, prípadne inej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 3, 4 OZ). Na uvedené nemá žiaden vplyv skutočnosť, že zmluva o úvere je zmluvným typom upraveným v Obchodnom zákonníku.

25. Úprava spotrebiteľskej zmluvy tvorí právny základ ochrany spotrebiteľa v súkromnoprávných vzťahoch a je základným inštitútom spotrebiteľského práva. Na ochranu spotrebiteľa boli prijaté viaceré osobitné právne normy a za týmto účelom sa viackrát novelizoval Občiansky zákonník (ktorým bola dopĺňaná definícia spotrebiteľskej zmluvy), ako aj zákon o ochrane spotrebiteľa. Na úrovni komunitárneho práva bolo prijatých pomerne veľa smerníc a nariadení, ktoré sa týkajú problematiky ochrany spotrebiteľa. Ak by sa úprava obsiahnutá v smerniciach prevzala do vnútroštátneho právneho

poriadku nesprávne, napr. zúžene, mohol by sa dotknutý subjekt (spotrebiteľ) domáhať ochrany svojich práv na Súdnom dvore Európskej únie a žiadať o posúdenie nesúladu národnej úpravy s príslušnou smernicou. Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (napr. v rozhodnutí C-106/89 Marleasing SA v. La CommercialInternational d Alimentation SA., C-334/92 Theodor Wagner Mired v. FondodeGarantiaSalarial alebo C-91/92 PaolaFacciniDori a Recrep SRL) dovodila povinnosť vykladať vo svetle komunitárnych noriem nielen ustanovenia národného práva implementujúceho komunitárny predpis (smernicu), ale tiež národné právo ako celok, pričom vnútroštátny súd je povolaný k výkladu národného práva v čo najväčšom možnom rozsahu vo svetle textu a účelu smerníc (tzv. nepriamy účinok smerníc). Vzhľadom na nadradenosť komunitárneho práva ako rozhodujúceho faktora pri naplnení cieľa smerníc (predovšetkým čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách chrániaci situáciu znevýhodneného postavenia spotrebiteľa a smerujúci k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou), bolo potrebné pri výklade noriem na ochranu spotrebiteľa reflektovať obsah a účel európskej ochrany spotrebiteľa, obsiahnutý v príslušných smerniciach.

26. Pokiaľ ide o námietku žalobcu, že jeho názor o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do doby vrátenia úveru (§ 503 ods.3 a § 369 ods.1 ObZ) je súladný aj s odbornou literatúrou („komentár IURA EDITION“) prípadne rozhodnutiami niektorých krajských súdov, resp. rozhodnutím NS ČR 33Cdo 212/2014 odvolací súd dodáva:

Podľa platného právneho poriadku Slovenskej republiky nie je daná viazanosť právnym názorom vysloveným v odbornej literatúre, v rozhodnutiach odvolacích súdov, pričom všeobecne záväzný charakter nemajú ani judikáty. V zmysle záverov ústavnoprávnej judikatúry však Ústavný súd akceptuje práve teleologický výklad právnej normy, ako aj interpretačný postup všeobecných súdov, ktorý je spôsobilý v kontexte racionálnej argumentácie predstavovať významný korektív pri zisťovaní jej obsahu, účelu a zmyslu (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 650/2013). Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie je daná tiež povinnosť eurokonformného výkladu národného práva, so zachovávaním nepriameho účinku jednotlivých smerníc (pri naplnení cieľov vysokej ochrany spotrebiteľa garantovaných komunitárnym právom). Aplikáciu občianskoprávnej úpravy (napr. aj v otázke premlčania) v spotrebiteľských zmluvách potvrdila rozhodovacia prax súdov.

27. Veriteľovi patria dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov iba do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť už iba úroky z omeškania (uznesenie NS SR sp. zn. 4Obo 143/98), pričom uvedeným názorom aj podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 476/2012 nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa. Ústavný súd v tejto súvislosti nezistil existenciu takých skutočností, ktoré by nasvedčovali tomu, že by namietané rozhodnutie krajského súdu bolo možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu. Žalovaný bol povinný platiť zmluvný úrok do dohodnutej doby vrátenia požičaných peňazí. V prípade zmeny pôvodných podmienok, za ktorých bol úver poskytnutý, po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru, dlžník sa dostáva do omeškania s plnením dlhu a nastupuje režim platenia úrokov z omeškania (rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10Co/108/2014). Povinnosť uhradiť úrok do jeho vrátenia sa vzťahuje na časové obdobie od poskytnutia úveru do doby, pokiaľ veriteľ nevyvolá zmenu pôvodných podmienok, za ktorých bol úver poskytnutý (napr. výzvou na predčasné splatenie úveru, v dôsledku ktorého nastupuje režim platenia úrokov z omeškania). V prípade iného záveru by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi (rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1Co/30/2012).

28. Veriteľ svojím právnym úkonom navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenia obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby finančných prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kedy spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia, pričom veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli

zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku (rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/190/2014).

29. Odvolacia námietka žalobcu o povinnosti dlžníka platiť zmluvný úrok od poskytnutia peňazí do ich reálneho vrátenia preto nemohla obstáť. Je na veriteľovi, akým spôsobom reflektuje stav porušenia zmluvných povinností dlžníka a v prípade zosplatnenia celého dlhu nesie veriteľ zodpovednosť vyplývajúcu zo zmeny pôvodných podmienok, za ktorých bol úver poskytnutý, s čím sú spojené následky. Je tiež na veriteľovi, akým spôsobom si zabezpečí splnenie dlhu. S protiprávnym stavom (porušením zmluvných podmienok) sa spájajú sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením sumy. Preto sa s ním nemôžu spájať odplatné plnenia, ktoré súvisia so stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov dlžníkom podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy (odplatné nároky patria len v právne súladnom stave, rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/190/2014).

30. Aj z doterajšej praxe odvolacieho súdu vyplýva, že žalobcovi je potrebné priznať dohodnutý úrok (v prípade ak je primeraný) do zániku záväzkového vzťahu medzi účastníkmi resp. do zosplatnenia (porovnaj napr. rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26 Co 91/2019, rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 26 Co 104/2019, rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30.6.2015 sp. zn. 6Co/190/2014) a následne len úrok z omeškania. Odvolací súd síce pripúšťa, že v odvolacej praxi všetkých súdov sú aj odlišné stanoviská, ale je úlohou práve NS SR zjednotiť rozhodovaciu činnosť v tejto otázke.

31. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd, po vysporiadaní sa s podstatnými tvrdeniami odvolateľa, s použitím § 387 ods. 1 a 2 CSP rozsudok v zamietnutej časti potvrdil. Odvolací súd má vedomosť o tom, že súdy o uplatňovaných nárokoch na dohodnuté úroky po zosplatnení úverov rozhodujú rozdielne. Na rozdielnosť posudzovania nárokov dohodnutých úrokov popri úrokoch z omeškania by mal reagovať na podnet Najvyšší súd SR zjednotením rozdielných prístupov k rozhodovaniu vo veciach súdmi nižších stupňov.

32. V odvolacom konaní fakticky plne úspešnému žalovanému vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1 § 256 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP), o ktorom v zmysle § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP musí aj bez návrhu rozhodnúť odvolací súd, keďže týmto rozhodnutím sa predmetné konanie končí. Z obsahu spisu vyplýva, že v danom prípade bol žalovaný v odvolacom konaní pasívny, nevykonával žiaden procesný úkon, náhradu trov konania si neuplatnil, ani nevyčísľil a podľa obsahu spisu mu ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli. S poukazom na uvedené odvolací súd žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi nepriznal.

33. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).